

повече да почива на психологически основи и елементи. „Психическото“ въ човѣшкитѣ асоциации започва да се проявява съ това, че човѣците искатъ да изтеглятъ и използватъ въ много силна и голѣма степень енергията на заобикалящата ги среда, както и че откриватъ най-разнообразни начини да си ги присвоятъ. Животното изисква отъ средата си само прехраната за себе си и за близките си.

Сѫщественъ белегъ на човѣшката асоциация е, че крайниятъ резултатъ отъ общото групово действие е съвсемъ другъ по голѣмина и характеръ, отколкото сумата отъ резултатите на отдѣлните индивидуални усилия. И важна психологическа проблема на човѣшката солидарност е следната: защо и какъ общата работа на групата е нѣщо различно отъ сумата на индивидуалните усилия. Очевидни сѫ психическите влияния между индивидите, заинтересувани въ сѫщите цели. Касае се да се откриятъ психическите закони, по които тѣ действатъ.

Проучването на онези психологически феномени, които се проявяватъ въ обществената солидарност, не е работа само на новото време. Че хората зависятъ психически едини отъ други — това е било познато още на античността. Аристотель, Сократъ, Стоиците, Сенека, Цицеронъ, Маркъ-Аврелий, като не се споменаватъ, освенъ най-познатите — всичките класически мислители сѫ спирали вниманието си на този толкова сѫщественъ фактъ: духовното единство на хората, невъзможността да живѣятъ отдѣлниятъ човѣкъ, материално или морално, изолирано, чрезъ себе, за себе.

Единъ важенъ цитатъ отъ M. P. Crimanelli: